

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 kwietnia 2018 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Jarząbek

Protokolant: praktykant Karol Szej

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 10 kwietnia 2018 r. w Warszawie

sprawy M. P. (1) i A. Z.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych(...)Oddział w W.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym

na skutek odwołania M. P. (1) i A. Z.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W.

z dnia 14 stycznia 2016 r. znak: (...)

- zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustala, iż M. P. (1) wykonująca umowę zlecenia na rzecz płatnika składek- A. Z. podlega od dnia 30 października 2015 r. obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu oraz dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu.

UZASADNIENIE

W dniu 17 lutego 2016 r. **M. P. (1)** oraz **A. Z.** złożyły odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddziału w W.

z dnia 14 stycznia 2016 r. nr (...), mocą której ww. organ stwierdził, że odwołująca nie podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu, wypadkowemu oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu począwszy od dnia 30 października 2015 r. Odwołująca i zainteresowana zaskarżyły decyzję w całości i wniosły o jej zmianę poprzez stwierdzenie, że M. P. (1) podlega powyższym ubezpieczeniom.

W uzasadnieniu odwołania M. P. (1) i A. Z. wskazały, że nie zgadzają się ze skarżoną decyzją i zarzucają organowi błędne ustalenie stanu faktycznego. Odwołująca i zainteresowana wskazały, że realność stosunku umownego znajduje potwierdzenie w treści umowy, dokumentach świadczących o jej wykonaniu, takich jak zeznania świadków, w tym współpracowników M. P. (1). Ponadto, jako okoliczność wykazującą realność stosunku wynikającego z umowy zlecenie, odwołujące wskazują, że forma umowy, na podstawie której świadczona była usługa na rzecz A. Z., została zmieniona tylko i wyłącznie ze względu na zmianę stanu cywilnego M. P. (1). Zaznaczyły również, że wcześniejsza okresy ubezpieczenia powstały w oparciu o podjęcie stażu, a następnie ubezpieczenia M. P. (1) jako osoby współpracującej (odwołanie k. 2-7 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie, pismem z dnia 17 marca 2016 r. **Zakład Ubezpieczeń Społecznych(...)Oddział w W.** wniósł o oddalenie odwołania M. P. (1) i A. Z., na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Uzasadniając swoje stanowisko pełnomocnik organu rentowego wskazał, że już po 3 dniach od zgłoszenia do ubezpieczeń, M. P. (1) stała się niezdolna do pracy, a zebrany w toku postępowania wyjaśniającego materiał dowodowy nie potwierdził fizycznego wykonywania przez nią pracy na podstawie umowy zlecenia. Organ rentowy zwrócił uwagę, że strony łączy bliskie pokrewieństwo, co daje podstawy twierdzić, iż zatrudnienie na podstawie umowy zlecenia, miało na celu wyświadczenie przysługi bliskiej osobie. Organ rentowy wskazał również, że nie zostały wskazane wymierne korzyści dla przedsiębiorstwa z tytułu zatrudnienia M. P. (1), a płatnik po jej odejściu na zwolnienie nie zatrudnił nowej osoby, która przejęłaby jej obowiązki. Te oraz inne okoliczności wskazane w uzasadnieniu decyzji świadczą, zdaniem organu rentowego, o pozornym charakterze zawartej umowy, w związku z czym skarżona decyzja jest prawidłowa (odpowiedź na odwołanie k. 12-13 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

A. Z. prowadzi działalność gospodarczą pod firmą (...) – Doradztwo w Zakresie (...) A. Z., w ramach której świadczy usługi jako agent ubezpieczeniowy w firmie (...). W trakcie działalności gospodarczej odwołująca nie zatrudniała pracowników i nie rejestrowała ich jako osoby współpracujące lub zatrudnione na podstawie umowy zlecenie. W 2012 roku odwołująca rozszerzyła działalność o licencjonowany przewóz osób - usługi taksówkarskie (zeznania świadków M. G. k. 38-39 a.s. i B. J. k. 39-40 a.s., zeznania A. Z. k. 49-50 a.s.).

W 2014 roku A. Z. przyjęła swoją córkę M. P. (1) (wówczas Z.) na staż, w ramach umowy nr (...) zawartej ze Starostą O. o zorganizowanie stażu dla bezrobotnych nr (...) z dnia 31 października 2014r. Staż odbywał się w okresie od 3 listopada 2014 r. do dnia 31 marca 2015 r. Następnie od dnia 15 lipca 2015 r. do dnia 23 października 2015 r. została ona zgłoszona do ubezpieczeń społecznych jako osoba współpracująca z osobą prowadzącą działalność gospodarczą z podstawą wymiaru składek w wysokości 2.375,40 zł brutto (zeznania świadków M. G. k. 38-39 a.s. i B. J. k. 39-40 a.s., zeznania M. P. (1) k. 48-49 a.s., zeznania A. Z. k. 49-50 a.s.; umowa nr (...), druki zgłoszeniowe (...) P (...) nieoznaczone karty a.r.).

W trakcie stażu M. P. (1) zajmowała się głównie wykonywaniem czynności biurowych. Po zgłoszeniu jej do ubezpieczeń społecznych jako osoby współpracującej oprócz czynności biurowych i sekretarskich odwołująca zajmowała się również kontaktem z kontrahentami firmy (...), w tym m. in. z B. J., księgowym odwołującej, a także z M. G., pośredniczyła

w ubezpieczeniu zarządzanymi przez niego nieruchomościami (zeznania świadków M. G. k. 38-39 a.s. i B. J. k. 39-40 a.s., zeznania M. P. (1) k. 48-49 a.s., zeznania A. Z. k. 49-50 a.s.).

A. Z. jest rozwiedziona. Wraz z córką oraz jej partnerem M. P. (2) mieszkali razem w mieszkaniu A. Z. o powierzchni około

50 metrów. Razem wspólnie prowadzili gospodarstwo domowe – wspólnie przygotowywali posiłki i dokonywali opłat za media. A. Z. opłacała czynsz za mieszkanie (zeznania M. P. (1) k. 48-49 a.s., zeznania A. Z. k. 49-50 a.s.).

W dniu 22 lipca 2015 r. M. P. (1) podczas badania USG dowiedziała się, że jest w ciąży (opinia biegłego ginekologa k. 65-66 a.s., dokumentacja medyczna M. P. (1) – k. 59 a.s. oraz koperty k. 55 i 57 a.s.).

W dniu 24 października 2015 r. M. P. (1) zawarła związek małżeński z M. P. (2) (odpis skrócony aktu małżeństwa – nieoznaczona karta a.r.).

W dniu 30 października 2015 r. A. Z. rozmawiała z B. J., który świadczy na jej rzecz usługi księgowe. Podczas rozmowy odwołująca powiedziała księgowemu o ślubie córki. B. J. poinformował ją, że podstawą współpracy przy prowadzeniu działalności gospodarczej jest prowadzenie wspólnego gospodarstwa domowego i że musi sprawdzić, czy przepisy nie uległy zmianie. Tego samego dnia B. J. zadzwonił na infolinię Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i konsultant z którym rozmawiał potwierdził jego uwagi. Wówczas B. J. skontaktował się z A. Z. i dopytał ją czy córka wraz z mężem są na jej utrzymaniu, a po uzyskaniu potwierdzenia tego faktu przekazał jej informacje o tym, że po zawarciu związku małżeńskiego powstaje nowe gospodarstwo domowe. A. Z. nie chciała rezygnować z pracy córki i zatrudnić

innej osoby, gdyż zależało jej na utrzymaniu wypracowanej bazy klientów i obawiała się, że może ją stracić. B. J. poinformował ją o możliwości innych form współpracy. A. Z. zdecydowała się zatrudnić córkę na umowie zlecenie, a B. J. przygotował projekt takiej umowy i przesłał go odwołującej drogą e-mailową (zeznania świadka B. J. k. 39-40 a.s., zeznania A. Z. k. 49-50 a.s.).

Jeszcze tego samego dnia odwołujące zawarły umowę zlecenie nr (...), na podstawie której A. Z. powierzyła córce wykonywanie prac takich, jak prowadzenie i umawianie dla zleceniodawcy spotkań z klientami, obsługa telefoniczna klientów, pomoc przy usługach świadczonych przez zleceniodawcę z zakresu pośrednictwa ubezpieczeniowego. Umowa została zawarta na okres od dnia 30 października 2015 r. do dnia 31 grudnia 2016 r., a wynagrodzenie z tytułu wykonywania ww. prac zostało określone na 2.375,40 zł brutto. Z powyższego tytułu M. P. (1) została zgłoszona do ubezpieczeń społecznych (zeznania świadka B. J. k. 39-40 a.s., zeznania A. Z. k. 49-50 a.s., umowa zlecenie nr (...), druki zgłoszeniowe (...) P (...) nieoznaczone karty a.r.).

M. P. (1) kontynuowała wykonywanie czynności, które dotychczas wykonywała w ramach współpracy z matką przy prowadzeniu przez nią działalności gospodarczej. W dniu 2 listopada 2015 roku M. P. (1) kontaktowała się z M. G. w sprawie dostarczenia ogólnych warunków ubezpieczenia dla nieruchomości położonych przy ul. (...) w O., nad którymi firma (...) miała przejąć zarządzanie. Korespondencja była prowadzona z konta e-mail A. Z. i była opatrzona imieniem i nazwiskiem M. P. (1) (korespondencja e-mail k. 8 a.s., zeznania świadka M. G. k. 38-39 a.s., zeznania M. P. (1) k. 48-49 a.s.).

W dniu 3 listopada 2015 roku M. P. (1) stała się niezdolna do pracy i udała się na zwolnienie lekarskie. A. Z. przejęła jej obowiązki, nie zatrudniła nikogo na jej miejsce (zeznania A. Z. k. 49-50 a.s.; zwolnienie lekarskie – nieoznaczona karta a.r.).

M. P. (1) i jej małżonek zamieszkali z A. Z. do grudnia 2015 roku. Do tego czasu uczestniczyli w pokrywaniu kosztów za media i czynsz. Od grudnia 2015 roku odwołująca wraz z małżonkiem przeprowadzili się do matki M. P. (2), zamieszkałej w domu jednorodzinnym o powierzchni około 80 metrów, położonym w O. przy ul. (...), ok. 3-4 kilometrów od mieszkania A. Z.. M. P. (1) w dalszym ciągu jest zameldowana pod adresem mieszkania A. Z. (zeznania M. P. (1) k. 48-49 a.s., zeznania A. Z. k. 49-50 a.s.).

Pismem z dnia 17 listopada 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. zawiadomił odwołujące o wszczęciu postępowania wyjaśniającego w sprawie ustalenia prawidłowości zgłoszenia M. P. (1) do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i podstaw wymiaru składek na te ubezpieczenia z tytułu wykonywania pracy na podstawie umowy zlecenia u A. Z.. Po przeprowadzeniu postępowania ZUS (...) Oddział w W. wydał w dniu 14 stycznia 2016 r. decyzję nr (...) na podstawie której stwierdził, że M. P. (1) jako osoba wykonująca prace na podstawie umowy zlecenia u A. Z. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu oraz dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu od 30 października 2015 r. W uzasadnieniu powyższej decyzji organ rentowy wskazał, że całość zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego oraz brak dowodów pracy wskazują, że M. P. (1) została zgłoszona do ubezpieczeń wyłącznie w celu uzyskania świadczenia z ubezpieczenia chorobowego, a nie faktycznego wykonywania umowy zlecenia (zawiadomienie o wszczęciu postępowania, decyzja ZUS z 14.01.2016 r. – nieoznaczone karty a.r.).

W toku postępowania Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu ginekologii i położnictwa w celu ustalenia, czy M. P. (1) w okresie od dnia 30 października 2015 r. aż do porodu była zdolna do wykonywania umowy zlecenia w realiach opisywanych w trakcie przesłuchania stron i czy zasadnie korzystała ze zwolnień lekarskich w trakcie ciąży. W opinii z dnia 23 marca 2017 r. dr. n. med. S. B. specjalista ginekolog-położnik dokonał analizy dokumentacji medycznej ubezpieczonej oraz przedstawił historię ciąży. W ocenie biegłego odwołująca do dnia 30 października 2015 r. była zdolna do wykonywania pracy jako współpracująca lub też na podstawie umowy zlecenia. Na wizycie w dniu 30 października, odwołująca po raz pierwszy zgłosiła niewielkie dolegliwości w postaci bólów pleców, które nasiliły się i uniemożliwiły zdaniem lekarza prowadzącego ciążę A. K. wykonywanie prac biurowych przy komputerze do końca

ciąży. W ocenie biegłego wydanie przez lekarza prowadzącego zwolnienia lekarskiego było zasadne (opinia biegłego ginekologa k. 65-55 a.s., dokumentacja medyczna M. P. (1) – k. 59 a.s. oraz koperty k. 55 i 57 a.s.).

Ponadto Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu rachunkowości celem ustalenia, czy w październiku 2015 r. A. Z. (...) Doradztwo w Zakresie (...) w W. stać było na zatrudnienie M. P. (1) na podstawie umowy zlecenia z wynagrodzeniem w kwocie 2.375,40 zł brutto miesięcznie (k. 119 a.s.). W opinii biegłego sądowego E. Ś. z dnia 18 grudnia 2017 r., na podstawie analizy dokumentów w aktach sprawy, aktach zakładu emerytalnego i innych dostępnych źródeł biegły stwierdził, że stan majątkowy przedsiębiorstwa (...) Doradztwo w zakresie ubezpieczeń prowadzonej w formie jednoosobowej działalności gospodarczej przez odwołującą się A. Z. pozwalał na zatrudnienie M. P. (1) w październiku 2015 r. na podstawie umowy zlecenia z wynagrodzeniem w kwocie 2.375,40 zł brutto miesięcznie. W ocenie biegłego sądowego taki koszt w rachunku wyników przedsiębiorstwa nie spowodowałby strat ani niemożności utrzymania gospodarstwa domowego przez A. Z. (zeznania podatkowe A. Z. k. 108-116 a.s., opinia biegłego z zakresu rachunkowości k. 131-140 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie materiału dowodowego zebranego w sprawie, w skład którego wchodziły dowody z zeznań świadków M. G., B. J., dowód z przesłuchania stron ograniczony do odwołujących, dokumenty załączone do akt sprawy, a także opinie biegłych sądowych ginekologa-położnika oraz biegłego z zakresu rachunkowości.

Sąd dał wiarę dowodom z przesłuchania M. P. (1) oraz A. Z., w całości, w szczególności w zakresie w jakim strony twierdziły, że odwołująca – M. P. (1) wykonywała czynności przed dniem 3 listopada 2015 r. do jakich była zobowiązana na podstawie umowy zlecenia nr (...) oraz, że zmiana sposobu współpracy pomiędzy odwołującymi wynikała z zawarcia związku małżeńskiego przez odwołującą - M. P. (1), w związku z czym nie mogła ona być zgłoszona do ubezpieczenia jako osoba współpracująca, gdyż przestała prowadzić wspólne gospodarstwo domowe wraz z matką - A. Z.. Postawa stron nie budziła zastrzeżeń co do wiarygodności ich wyjaśnień i zeznań, były one dla Sądu przekonywujące, toteż we wskazanym wyżej zakresie Sąd dał im wiarę w pełni.

Okoliczność wykonywania umowy zlecenia nr (...) znajdują swoje potwierdzenie w zeznaniach świadka przesłuchiwanego w niniejszej sprawie. M. G. zeznał, że M. P. (1) odpowiadała na wiadomości e-mail skierowane do A. Z. i prowadziła z nim korespondencje. M. P. (1) doręczyła mu również dokumenty. Okoliczności te znajdują również swoje potwierdzenie w korespondencji odwołującej M. P. (1) ze świadkiem, załączonej do odwołania oraz znajdujących się w aktach rentowych, zebranych podczas postępowania wyjaśniającego.

Okoliczność konieczności zmiany podstawy ubezpieczenia potwierdził świadek - B. J., prowadzący sprawy księgowe odwołującej - A. Z..

Sąd pozytywnie ocenił opinię biegłego sądowego S. B. specjalisty ginekologa-położnika i podzielił w całości wyrażone w niej wnioski. Biegły sporządził opinię na podstawie dokumentacji medycznej, co pozwoliło mu na szczegółową analizę przebiegu ciąży odwołującej oraz wpływu jej stanu zdrowia na zdolność do pracy. Podobnie pozytywnie Sąd ocenił opinię biegłego sądowego E. Ś.. Biegły dokonał szczegółowej analizy z zakresu rachunkowości, obejmującą również okres, w którym odwołująca M. P. (1) współpracowała z odwołującą-A. Z. przed datą zawarcia umowy zlecenia nr (...). Opinie nie były kwestionowane przez żadną ze stron, a sposób ich sporządzenia i formułowane przez biegłych wnioski nie budziły zastrzeżeń Sądu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie M. P. (1) i A. Z. było zasadne i zasługiwało na uwzględnienie.

Spór pomiędzy stroną odwołującą a Zakładem Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W. koncentrował się wokół stanowiska organu rentowego, zgodnie z którym odwołujące nawiązały stosunek prawny jedynie w celu uzyskania świadczeń pieniężnych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Ponieważ M. P. (1) oraz A. Z. zawarły między sobą umowę zlecenia, podniesiony wyżej zarzut należało uznać za mający podstawę w przepisie art. 83 § 1 k.c. W związku

z powyższym przedmiotem niniejszego postępowania było ustalenie, czy umowa zlecenia nr (...) zawarta między odwołującymi w dniu 30 października 2015 r. stanowiła umowę ważną i skuteczną, czy też, zgodnie z twierdzeniem organu rentowego, umowę tę zawarto jedynie dla pozorów, w związku z czym nie wywołała ona i nie wywołuje skutków w zakresie podlegania ubezpieczeniom społecznym.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1778) obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które

na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami wykonującymi pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia oraz osobami z nimi współpracującymi, z zastrzeżeniem ust. 4. Natomiast w myśl art. 12 ust. 1 u.s.u.s., obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowym podlegają osoby podlegające ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym. Z kolei na podstawie art. 13 pkt 2 u.s.u.s. obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu podlegają osoby wykonujące pracę nakładczą oraz zleceniobiorca – od dnia oznaczonego w umowie jako dzień rozpoczęcia jej wykonywania do dnia rozwiązania lub wygaśnięcia tej umowy.

Jak stanowi art. 734 § 1 k.c., poprzez umowę zlecenia przyjmujący zlecenie zobowiązuje się do dokonania określonej czynności prawnej dla dającego zlecenie. Choć treść przepisu wyraźnie wskazuje czynności prawne, to doktryna i orzecznictwo zgodnie wskazują, iż umowa zlecenie może obejmować również zlecenia na wykonywanie czynności faktycznych. Zlecenie jest umową konsensualną, a jej essentialia negotii obejmują jedynie określenie czynności, którą przyjmujący zlecenie ma wykonać. Umowa zlecenia należy więc do kategorii umów o świadczenie usług, a więc do wykonywania czynności mieszczących się w zakresie określonym wolą stron. Strony zawierające umowę zlecenia, stosownie do treści art. 353¹ k.p.c. mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. Wedle woli stron, umowa zlecenie może dotyczyć tak pojedynczego wykonania konkretnej czynności, jak i wykonywania wielokrotnego, powtarzalnego, rozciągniętego w czasie. Odpowiedzialność osoby przyjmującego zlecenie jest rozpatrywana w zakresie jej starannego działania przy wykonywaniu przedmiotu zlecenia, co oznacza, że czynnikiem decydującym przy ocenie pracy tej osoby jest kryterium wykonywanie przez nią czynności na określonym, ustalonym przez strony stosunku prawnego, poziomie.

W niniejszej sprawie Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyjął stanowisko, zgodnie z którym umowa zlecenia zawarta między odwołującymi miała charakter pozorny,

gdyż odwołująca - M. P. (1) faktycznie nie wykonywała przedmiotu umowy zlecenia. Zgodnie z art. 83 § 1 k.c. nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie

za jej zgodą dla pozorów. Pozorność umowy wyraża się w braku zamiaru wywołania skutków prawnych przy jednoczesnym zamiarze stworzenia okoliczności mających na celu zmylenie osób trzecich. Istotne znaczenie ma tu niezgodność między pierwotnym aktem woli, a jego uzewnętrznieniem. Wskazać należy, że o pozorności danej umowy decydują okoliczności wskazane w art. 83 § 1 k.c., które występować muszą w czasie składania przez strony oświadczeń woli. W doktrynie wyróżnia się dwie formy pozorności: pozorność czystą, zwaną też bezwzględną lub absolutną, kiedy to strony, dokonując czynności prawnej, nie mają zamiaru wywołania żadnych skutków prawnych oraz pozorność kwalifikowaną, zwaną względną lub relatywną, kiedy strony zawierają czynność prawną pozorną (zob. wyrok Sąd Najwyższego z dnia 26 lipca 2012r., I UK 27/12, z dnia 12 lipca 2002r., V CKN 1547/00).

Utrwalony jest pogląd, formułowany w oparciu o treść cytowanego art. 83 k.c., zgodnie z którym zamiar nawiązania stosunku ubezpieczenia społecznego, bez rzeczywistego wykonywania umowy zlecenia, świadczy o fikcyjności zgłoszenia do pracowniczego ubezpieczenia społecznego. Do pozorności umowy zlecenia - powodującej jej nieważność - dochodzi wyłącznie wówczas, gdy strony umowy zlecenia nie zamierzają wywołać skutku prawnego w postaci nawiązania stosunku zlecenia, a ich oświadczenia, uzewnętrznione umową zlecenia, zmierzają wyłącznie do wywołania skutku w sferze ubezpieczenia społecznego. Umowa zlecenia jest zawarta dla pozorów, jeżeli przy składaniu oświadczeń woli obie strony mają świadomość, że osoba określona w umowie jako zleceniobiorca nie będzie wykonywać

przedmiotu zlecenia, a osoba określona jako zleceniodawca nie będzie korzystać z jej świadczenia, czyli gdy strony z góry zakładają, że nie będą realizowały swoich praw i obowiązków wypełniających treść umowy zlecenia.

Kierując się powyższym, Sąd Okręgowy przeprowadził postępowanie dowodowe w oparciu o załączone do akt sprawy dokumenty, potwierdzone w zeznaniach wyjaśnienia stron, zeznań świadków oraz opinie biegłych sądowych i na tej podstawie stwierdził, że sporna umowa nie miała charakteru pozornego, a realnym motywem jej zawarcia było odpłatne świadczenie przez odwołującą M. P. (1) na rzecz odwołującej A. Z..

Okolicznością bezsporną jest bliskie pokrewieństwo pomiędzy odwołującymi. Ze złożonych przez odwołujące wyjaśnień, które znalazło potwierdzenie w materiale dowodowym zebrany w niniejszym postępowaniu wynika, że przed zawarciem przedmiotowej umowy zlecenia nr (...) odwołujące łączyły relacje prawne innego rodzaju, w wykonaniu których M. P. (1) świadczyła na rzecz A. Z. prace biurowe i sekretarskie oraz związane z utrzymywaniem kontaktów z kontrahentami firmy odwołującej, a konieczność zawarcia umowy zlecenia wynikała z ustania stanu, w którym odwołujące prowadziły wspólne gospodarstwo domowe. W tych okolicznościach Sąd nie podzielił wątpliwości organu rentowego w zakresie motywów, jakimi kierowali się odwołujący przy zawieraniu przedmiotowej umowy zlecenia. Współpraca odwołujących trwała już od kilku lat, w pierwszej kolejności w formie organizacji stażu dla bezrobotnych w porozumieniu ze Starostą O., a następnie w formie współpracy przy prowadzeniu działalności gospodarczej. Sąd miał na względzie, że A. Z. jest rozwiedziona i oprócz M. P. (1) nie ma innych dzieci, wobec czego zasadnym z perspektywy zasad logiki i doświadczenia życiowego było nawiązanie współpracy z własną córką, w szczególności, że przedmiotem działalności gospodarczej odwołującej było świadczenie usług z zakresu ubezpieczeń a odwołująca chciała zachować poufność wypracowanej bazy klientów. Skoro zaś współpraca między odwołującymi trwała już od dłuższego czasu, to w istocie nic nie stało na przeszkodzie do podjęcia decyzji o uregulowaniu podstaw tej współpracy w inny sposób – także w formie zatrudnienia w oparciu o umowę zlecenie. Całokształt ustalonych w sprawie okoliczności zdaniem Sądu potwierdza, że odwołujące chciały kontynuować współpracę w dotychczasowym zakresie, natomiast w momencie, gdy stało się to niemożliwe ze względu na zawarcie przez M. P. (1) związku małżeńskiego i rozpoczęcie prowadzenia odrębnego gospodarstwa domowego, naturalną konsekwencją zdarzeń było sformalizowanie dotychczasowej współpracy w inny sposób. Znajduje to potwierdzenie w zeznaniach stron i świadków, jak również w okoliczności wynikającej z przedłożonych w sprawie dokumentów, na podstawie których można stwierdzić, że warunki organizacyjno-płacowe M. P. (1) nie uległy znaczącym zmianom po zawarciu umowy zlecenie.

Ponadto należy podkreślić, że zgodnie z utrwalonymi poglądami orzecznictwa samo podjęcie pracy przez kobietę w ciąży z zamiarem uzyskania świadczeń z systemu ubezpieczeń społecznych nie może być kwalifikowane jako pozorne zatrudnienie w myśl art. 83 k.c. w sytuacji, gdy osoba ta faktycznie wykonywała pracę zgodnie z zawartą umową (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 14 marca 2001 r., II UKN 258/00; z dnia 30 listopada 2005 r. IV UK 61/05, z dnia 18 października 2005 r. II UK 43/05). Powyższe zdaniem Sądu należy odnieść odpowiednio do świadczenia na podstawie umowy zlecenia. Istnienie ważnego stosunku zlecenia przesądza o tym, iż ubezpieczona na postawie art. 6 ust. 1 pkt 4 u.s.u.s. jako zleceniobiorca podlega ubezpieczeniom społecznym od dnia nawiązania stosunku zlecenia do dnia jego ustania. W przypadku odwołującej Sąd uznał, że przedłożone w sprawie dokumenty, a także wyjaśnienia stron potwierdzają, iż faktycznie wykonywała obowiązki, jakie zostały jej powierzone w związku z umową zlecenia. Potwierdzeniem wykonywania przez odwołującą pracy jest korespondencja e-mail oraz zeznania świadków. Co prawda nazwa konta poczty e-mail nie prowadzi jednoznacznie do odwołującej, jednakże daty prowadzenia tej korespondencji oraz podpis konkretnych wiadomości imieniem i nazwiskiem odwołującej M. P. (1) i korespondujące z tym zeznania świadka, świadczy o rzeczywiście wykonywanych czynnościach objętych przedmiotem umowy zlecenia.

Sąd miał również na względzie opinie biegłych sądowych. Biegły z zakresu ginekologii i położnictwa potwierdził, że stan zdrowia odwołującej-M. P. (1) pozwalał jej na wykonywanie czynności w ramach umowy zlecenia. Z kolei analiza zasobów i operacji finansowych odwołującej-A. Z. dokonana przez biegłego z zakresu rachunkowości i finansów pozwalała na przyjęcie, że A. Z. była w stanie – w sensie ekonomicznym – zatrudnić odwołującą za wynagrodzeniem w wysokości przewidzianej w spornej umowie zlecenia.

W tych okolicznościach Sąd uznał odwołanie za zasadne. Zaznaczenia wymaga, że organ rentowy dysponował w toku własnego postępowania licznymi dowodowymi w postaci dokumentów przedłożonych tak przez wnioskodawczynię, jak i płatnika składek. W ocenie Sądu już treść tych dokumentów, przy uwzględnieniu pisemnych zeznań stron i całokształtu materiału dowodowego, w tym w szczególności zeznań świadka M. G. w niniejszej sprawie oraz Z. D., jakim organ rentowy dysponował, nie dawała jednoznacznych podstaw przyjęcia, że sporny stosunek zlecenia łączący strony miał charakteru pozorny. W uzasadnieniu skarżonej decyzji organ rentowy w istocie nie wyjaśnił, z jakich powodów nie uznał tych dowodów za wiarygodne.

Z tych też względów Sąd Okręgowy uznał, że sporna umowa zlecenia z dnia 30 października 2015 roku nie spełniała cech umowy pozornej w kontekście art. 83 § 1 k.c. Zdaniem Sądu zamiarem stron, jaki towarzyszył im przy zawieraniu spornej umowy był zagwarantowanie przedłużenia dotychczasowej współpracy między matką i córką a tym samym odpłatne wykonywanie określonych czynności przez M. P. (1) na rzecz działalności prowadzonej przez A. Z.. Zamiar ten realizował się na tle zawartej przez strony umowy zlecenia. Odwołująca M. P. (1) wykonywała przedmiot zlecenia, co znalazło potwierdzenie w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym, zaś powstała w niedługim czasie po jej zatrudnieniu niezdolność do pracy stanowiła okoliczność obiektywną, zdaniem Sądu niemogącą jednoznacznie świadczyć o tym, że sporna umowa została zawarta dla pozorów. W konsekwencji Sąd Okręgowy orzekając do istoty sprawy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. dokonał stosownej zmiany zaskarżonej decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, o czym orzekł jak w sentencji wyroku.

Zarządzenie: odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi ZUS.